

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2427

Vragen van het lid **Lempens** (SP) aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *problemen bij sociale werkvoorziening Drechtwerk*. (Ingezonden 19 februari 2009)

1

Heeft u kennisgenomen van de berichtgeving rondom problemen bij sociale werkvoorziening Drechtsteden?^{1 t/m 5}

2

Wat is uw oordeel, kennismemend van de ernstige misstanden en de situatie bij dit SW-bedrijf?

3

Bent u van mening dat de gemeente Dordrecht en andere aangesloten gemeenten voldoende toezicht hebben gehouden op het SW-bedrijf Drechtwerk, conform artikel 1 t/m 4 van de Wet sociale werkvoorziening? Zo ja, waarop baseert u dat oordeel? Zo nee, welke maatregelen gaat u nemen om voldoende toezicht op het sociale en financiële beleid te garanderen?

4

Wat is uw mening in het algemeen en in onderhavig geval, over de constructie «besturen op afstand» via een gemeenschappelijke regeling met een bestuur van dagelijks bestuurders van de gemeenten, en de mate waarin dit een goed oordeel van

onder andere de gemeenteraad over het sociale en financiële beleid (on)mogelijk maakt?

5

Welke conclusies trekt u naar aanleiding van het Rekenkameronderzoek uit juni 2008⁶ en welke maatregelen zou u de gemeenten adviseren?

6

Vindt u dat, naast de lokale gemeenteraad, het ministerie en/of de Rijksoverheid een taak in het toezicht op een goede uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening hebben? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

7

Hoe beoordeelt u het feit dat bij dit SW-bedrijf nu de vierde interim-directeur binnen korte tijd in de problemen komt met ernstige beschuldigingen betreffende zaken die niet in de sociale werkvoorziening thuishoren, zoals intimidatie, mismanagement en fraude?

8

Hoe beoordeelt u het gegeven dat SW-bedrijf Drechtwerk meerdere jaren lang structureel uitzendkrachten heeft ingezet op groenprojecten buiten de eigen gemeente, terwijl Wsw-ers uit de eigen gemeenten jaren moeten wachten op de wachtlijst voor de sociale werkvoorziening?

9

Vind u het wenselijk dat SW-bedrijven buiten hun eigen gebied concurreren met andere SW-bedrijven? Zo ja, waarom? Zo nee, bent u bereid maatregelen te nemen om dit tegen te gaan?

10

Is het waar dat gemeenten het groenonderhoud niet Europees hoeven aan te besteden, maar kunnen gunnen aan hun eigen sociale werkvoorziening? Zo nee, wat zijn de regels in deze precies? Zo ja, bent u bereid gemeenten hierop te wijzen?

11

Wat is uw landelijke beeld van het sociale en financiële toezicht door gemeenten op hun SW-bedrijven?

¹ AD.nl, 13 februari 2009: Onderzoek naar mogelijk gerommel in boeken Drechtwerk.

² AD.nl, 5 februari 2009: Partijen willen opheldering over crisis in Drechtwerk.

³ AD.nl, 30 januari 2009: Veel zorgen om Drechtwerk.

⁴ AD.nl, 30 januari 2009: Crisis in top Drechtwerk.

⁵ AD.nl, 30 januari 2009: Managers dringen aan op onderzoek.

⁶ Mensenwerk, Rekenkameronderzoek naar functioneren van Drechtwerk, juni 2008. (http://cms.dordrecht.nl/Dordrecht/up/ZssiciwHG_Mensenwerk__onderzoek_Drechtwerk.pdf)

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Klijnsma** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 27 maart 2009)

1
Ja.

2 tot en met 4, 6 en 11

Met de wetwijziging die per 1 januari 2008 van kracht is geworden, hebben gemeenten meer mogelijkheden gekregen om regie te voeren op de Wsw, zodat het doel van de wet – het realiseren van arbeidsplaatsen voor Wsw'ers die aansluiten bij hun mogelijkheden en capaciteiten – beter kan worden bereikt. Per 1 januari 2008 wordt het Wsw-budget door het rijk alleen nog verstrekt aan individuele gemeenten en niet meer aan de werkvoorzieningschappen – gemeenten die op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen gezamenlijk de Wsw uitvoeren. Zodoende wordt de betrokkenheid van gemeenten bij de vormgeving van het beleid en de uitvoering van de Wsw beter gewaarborgd. Met het budget in handen, met een plek hiervoor in de gemeentelijke begroting en in de gemeentelijke jaarrekening, kan door het college van B&W in samenspraak met de gemeenteraad meer gestuurd worden op zowel beleid als uitvoering van de Wsw. Kort gezegd: de gemeente betaalt, dus bepaalt. Overigens betekent het gegeven dat het budget te allen tijde door het rijk verstrekt wordt aan individuele gemeenten en dat individuele gemeenten hierover ook verantwoording moeten afleggen aan het rijk geenszins dat gemeenten niet meer kunnen samenwerken in een werkvoorzieningschap. Juist deze keuze voor individuele gemeentelijke financiële verantwoordelijkheid, maar wel de mogelijkheid om de Wsw verder in gezamenlijkheid uit te voeren, dient tot evenwicht te leiden tussen democratische controle en gemeentelijke sturingsmogelijkheden enerzijds en een efficiënte, doelmatige en doeltreffende uitvoering anderzijds. Gelet op de verantwoordelijkheid die gemeenten hebben voor de uitvoering van de Wsw is het niet aan mij om te oordelen over de lokale uitvoering van de Wsw, in deze de uitvoering door Drechtwerk. Controle op de uitvoering van de Wsw vindt plaats via de gebruikelijke weg van de lokale democratie, de gemeenteraad.

Via de gemeentelijke jaarrekening legt de gemeente vervolgens verantwoording af aan het rijk ten aanzien van het ontvangen Wsw-budget. Daarnaast houdt de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) toezicht op de rechtmatigheid en de doeltreffendheid van de uitvoering van de Wsw. Uit onderzoek van IWI naar de stand van zaken rond de implementatie van de wetwijziging blijkt dat veel gemeenten invulling geven aan hun regierol; er is sprake van visievorming, veelal gevolgd door het aanbrengen van wijzigingen in de organisatie van de uitvoering, met name gericht op het realiseren van plaatsing van Wsw-ers bij reguliere werkgevers. De conclusies van dit onderzoek zullen binnenkort aan uw Kamer worden aangeboden.

5
Navraag bij Drechtwerk heeft geleerd dat bij de bespreking in de gemeenteraden van de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek van 2008 is toegezegd deze te betrekken bij het opstellen van het ondernemingsplan 2009–2010. Dit plan ligt inmiddels ter beoordeling bij de verschillende gemeenteraden. Daarnaast is aan de Netwerkdirectie van Drechtwerk gevraagd een voorstel te doen voor aanpassing van de bestuursstructuur. Dit voorstel zal in mei aan het bestuur van Drechtwerk worden voorgelegd.

7
Navraag bij Drechtwerk heeft uitgewezen dat het bestuur een diepgaand onderzoek heeft ingesteld naar het optreden van de directeur en de verstoorde werkverhoudingen binnen het sw-bedrijf. Op zeer korte termijn ontvangt het bestuur hierover het definitieve rapport. Het bestuur heeft voorts aangegeven zich naar aanleiding daarvan te zullen beraden over de verder te nemen maatregelen.

8
Navraag bij Drechtwerk heeft uitgewezen dat het werk in de groenprojecten in principe door Wsw-ers wordt verricht. Tijdelijke inzet van uitzendkrachten is aan de orde als de werkzaamheden van dien aard zijn dat zij niet als passend zijn aan te merken gelet op de mogelijkheden en capaciteiten van de Wsw-ers dan wel als de werkdruk daarom vraagt; door onder meer weersinvloeden kan tijdelijke inzet

van uitzendkrachten noodzakelijk zijn om de werkzaamheden te kunnen voltooien.

9
Het realiseren van arbeidsplaatsen voor Wsw-ers die aansluiten bij hun mogelijkheden en capaciteiten is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Hierbij behoeft een gemeente geen geografische grenzen in acht te nemen. Ook staat het gemeenten vrij om werk aan te bieden bij reguliere werkgevers of andere sw-bedrijven.

10
Voorbeelden van aanbestedingsplichtige opdrachten, die door gemeenten vaak aan sw-bedrijven worden uitbesteed, zijn schoonmaakwerkzaamheden, leerlingenvervoer en plantsoendiensten. Bij het sluiten van dit soort dienstenopdrachten is elke gemeente boven een drempelbedrag gebonden aan een «Europa-brede» aanbesteding. Op grond van de Europese aanbestedingsrichtlijn 2004/18/EG voor levering, werken, diensten moet een publicatie plaatsvinden in het publicatieblad van de EG. Vervolgens moet op basis van vastgestelde procedures en tijdschema's de beste aanbidding worden gekozen. Dit alles moet gebeuren op een objectieve, transparante en non-discriminatoire manier. Deze uitgangspunten (transparantie, objectiviteit en non-discriminatie) zijn gebaseerd op het EG-Verdrag, en daarmee onderdeel van zogenaamd primair recht. Gemeenten moeten er bij het verlenen van een opdracht dus te allen tijde rekening mee houden. Naar aanleiding van vragen van gemeenten en sw-bedrijven is door het ministerie van SZW een handreiking opgesteld over onder meer dit onderwerp. Deze handreiking is in april 2008 gepubliceerd op de website www.aanhetwerkmetdewsw.nl; een gezamenlijk project van het ministerie van SZW, Divosa, VNG, Cedris en cliëntenorganisaties. Van deze publicatie is ook in de SZW Verzamelbrief aan gemeenten van april/mei 2008 melding gemaakt.